

23 с.

2. Ванаев Г.В. Индивидуализация тренировочной нагрузки в процессе предсоревновательной подготовки боксеров высокого класса с учетом их личностных и психофизиологических особенностей : автореф. дис. ... канд. пед.наук / Г.В.Ванаев. – 1978. –24 с.
3. Горащенко А.Ю. Технология индивидуальной физической подготовки кикбоксеров – универсалов / А.Ю. Горащенко И.В. Деркаченко.– 2015.– 182 с.
4. Диденко В.Н. Индивидуальный подход в совершенствовании тактической подготовки боксеров : автореф. дис. ... канд. пед. наук / В.Н. Диденко – 1982.– 24 с.
5. Котешев В.Е. Оценка специальной подготовленности боксеров по данным функционального профиля / В.Е. Котешев // Теория и практика физической культуры. – 1994.– С. 25– 26.
6. Филимонов В.И. Кикбоксинг. Основы теории и методики спортивной подготовки / Р.А. Юсупов В.И.Филимонов .– 1998. – 224 с.
7. Шахов Ш.К. Индивидуально – программированная физическая подготовка в видах спорта группы единоборств: автореф. дис. ... док. наук / Ш.К.Шахов – 1998. – 42 с.

The modern level of kickboxing WAKO makes high demands on special physical training, namely, the development of speed-strength qualities. Trainers and specialists in the field of kickboxing are always in search of training methods for athletes of high qualification. One of the factors of successful preparation in the pre-competition period is the water environment.

Key words: kickboxing, water environment, training process, precompetitive stage, high qualification

Отримано 30.04.17

УДК 796.093.42.325

П. Д. Дробний, Є. П. Козак

ДОСЯГНЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВОЛЕЙБОЛІСТІВ-ПЛЯЖНИКІВ (U 18–U 23) НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

У статті зроблено аналіз досягнень вітчизняних волейболістів-пляжників на міжнародній арені серед юнацьких, юніор-

ських та молодіжних команд за останні двадцять років. Також проаналізовано рейтинг наших провідних дорослих волейболістів-пляжників на змаганнях Європейської конфедерації волейболу і Міжнародної федерації волейболу. Доведено, що досягнення юнацьких, юніорських та молодіжних команд не конвертувалися в досягнення на європейських та міжнародних змаганнях серед дорослих спортсменів. Тому у статті ми вирішили проаналізувати причини, які стримують подальший професійний розвиток пляжного волейболу в Україні і, відповідно, досягнення на дорослих чемпіонатах світу і Європи, на Континентальному Кубку і Світовій Серії та Олімпійських іграх. Серед основних причин є: відсутність належної матеріально-технічної бази, поєднання занять класичним і пляжним волейболом, погане фінансове забезпечення спортсменів, відтік провідних пляжників за кордон.

Ключові слова: пляжний волейбол, класичний волейбол, рейтинг, чемпіонати Європи і світу (U 18–U 23), Всесвітні Універсиади.

Постановка проблеми. Незважаючи на те, що пляжний волейбол виник у США (штат Каліфорнія) майже сто років тому (у 1920-х роках), в Україні ним офіційно почали займатись лише з 1996 року. У той самий рік, коли пляжний волейбол уперше був включений до програми Олімпійських ігор в Атланті (США). Але за таку коротку двадцятирічну історію розвитку цього олімпійського виду спорту наші волейболісти-пляжники (U 18 – U 23) зуміли досягти вагомих результатів для зміцнення авторитету України на міжнародній арені. В той же самий час ці досягнення не стали запорукою успіху на міжнародних змаганнях серед дорослих спортсменів. Для об'єктивності висвітлення цієї проблеми ми вирішили також проаналізувати рейтинг вітчизняних пляжників на змаганнях Європейської конфедерації волейболу і Міжнародної федерації волейболу.

Аналіз актуальних досліджень. З моменту виникнення пляжного волейболу в Україні історію розвитку пляжного волейболу, методичку вдосконалення техніки гри висвітлювали такі фахівці вітчизняного волейболу, як Горчанюк Ю. А. [1], Єрмаков С. С. [2], Стрельникова Є. Я, Ляхова Т. П, Герман І. [3]. Системи організації та управління розвитку пляжного волейболу на міжнародному та національних рівнях досліджували Дев'ятова О., Кропивницька Т. [4].

Але комплексних досліджень, що сприяли б досягненням українських волейболістів-пляжників на міжнародній арені, у доступній

нам літературі знайти не вдалось. У зв'язку з цим наше дослідження охоплює виступи вітчизняних пляжників на чемпіонатах Європи, світу, Всесвітніх Універсиадах, чемпіонатах світу серед студентів за двадцятирічну історію розвитку пляжного волейболу в Україні.

Мета. Проаналізувати досягнення вітчизняних волейболістів-пляжників на міжнародній арені за критерієм їхніх виступів на чемпіонатах Європи (U18), (U20), (U23), етапах Кубка Європи, чемпіонатах світу (U19), (U21) і турнірах ФІВБ та чемпіонатах Європи і світу серед студентів і Всесвітніх Універсиадах. Крім цього, проаналізувати рейтинг наших провідних волейболістів пляжників у змаганнях Європейської конфедерації волейболу і Міжнародної федерації волейболу серед дорослих спортсменів і, відповідно, вияснити реальні досягнення України у цьому олімпійському виді спорту в Європі і світі.

Методи дослідження: аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, документальних матеріалів та інформації офіційних сайтів федерації волейболу України (ФВУ); Європейської конфедерації волейболу (CEV) і Міжнародної федерації волейболу (FIVB).

Виклад основного матеріалу. У 2016 році Україна відзначає ювілей пляжного волейболу! 20 років тому Асоціація пляжного волейболу в Україні, створена під егідою Федерації волейболу України, провела перший чемпіонат країни з цього виду спорту. Вперше спортсмени незалежної України брали участь у чемпіонаті Європи 1996 року, що проходив в швейцарському місті Ніон [5].

Волейбол — це єдиний зі спортивних ігор вид спорту, який представлений у програмі Олімпійських ігор зразу двома дисциплінами: класичним волейболом і пляжним волейболом. Крім того, класичний волейбол має найбільше різновидів волейболу зі всіх олімпійських та неолімпійських спортивних ігор.

На нашу думку, пляжний волейбол не є різновидом класичного волейболу, тому що на сьогодні це самодостатній олімпійський вид спорту з багатою історією розвитку, специфічною технікою і тактикою гри, правилами гри та організацією і проведенням змагальної діяльності.

Віце-президент Федерації волейболу України, голова комісії федерації волейболу України з пляжного волейболу, заслужений тренер України Самодай Валерій у своєму інтерв'ю (17 лютого 2015 року) сказав: «Якщо в «класиці» особливих успіхів на міжнародній арені за останні роки у наших спортсменів немає, то «пляжники» можуть похвалитися певними здобутками, особливо це стосується результатів на молодіжному та юніорському рівнях» [6].

Ми вирішили дослідити досягнення українських пляжників на міжнародній арені за трьома рівнями: перший — Європейської конфе-

дерації волейболу(CEV), другий — Міжнародної федерації волейболу (FIVB), третій — Міжнародної федерації студентського спорту (FISU).

За двадцять років наші волейболісти сім разів ставали переможцями та призерами чемпіонатів та етапів Кубка Європи з пляжного волейболу серед юнаків, юніорів і молоді. Це Дяченко Олександр, Кулініч Олексій, Попов Сергій, Самодай Валерій, Плотницький Олег, Ковальов Ілля, Полуян Тимофій, Вієцький Дмитро. Найбільше разів виграла і ставала призером турнірів Європейської конфедерації волейболу найтитолованіша пляжна пара України Попов Сергій / Самодай Валерій (4 рази), решта наших пар по одному разу досягали успіху в Європі (табл.1).

Вітчизняні спортсмени-пляжники три рази вигравали (Бабіч Микола, Ніколаєв Олег, Попов Сергій, Самодай Валерій) і один раз ставали срібними призерами (Плотницький Олег, Ковальов Ілля) на турнірах другого рівня — Міжнародної федерації волейболу (FIVB) (табл.1).

На міжнародній арені Україна також має досягнення серед студентів-спортсменів на третьому рівні — Міжнародної федерації студентського спорту (FISU). У 2008 році пляжники Куцмус Андрій та Клямар Олексій спочатку стали чемпіонами Європи з пляжного волейболу, а потім срібними призерами чемпіонату світу з пляжного волейболу.

З двадцяти шести Всесвітніх Універсіад пляжний волейбол входив до їхньої програми лише два рази, і то як вид спорту за вибором країни організатора: 2011 року в Женьшені (Китай) і 2013 року в Казані (Росія). У Китаї наша команда у складі Попова Сергія і Самодая Валерія триумфально дебютувала з бронзової медалі, а в Росії наші пляжники участі не брали (таблиця).

Таблиця 1

**Досягнення українських волейболістів-пляжників
на міжнародній арені**

Рік	Команда	Рівень змагань	Місце
Чемпіонати і Кубки Європи (CEV)			
1998	Олександр Дяченко / Олексій Кулініч	Чемпіонат Європи	I
2008	Попов Сергій / Самодай Валерій	Чемпіонат Європи U18	I
2009	Попов Сергій / Самодай Валерій	Чемпіонат Європи U20	II
2010	Попов Сергій / Самодай Валерій	Чемпіонат Європи U20	III
2012	Попов Сергій / Самодай Валерій	Чемпіонат Європи U22	I
2015	Плотницький Олег / Ковальов Ілля	Етап Кубка Європи	III

2015	Полуян Тимофій / Вієцький Дмитро	Чемпіонат Європи (U18)	II
Чемпіонати світу, турніри (ФІВБ)			
2005	Бабіч Микола / Ніколаєв Олег	Турнір ФІВБ, серія «Челленджер»	I
2009	Попов Сергій / Самодай Валерій	Чемпіонат світу (U 19)	I
2011	Попов Сергій / Самодай Валерій	Чемпіонат світу (U 21)	I
2014	Плотницький Олег/ Ковальов Ілля	Чемпіонат світу (U 19)	II
Змагання серед студентів (FISU)			
2008	Куцмус Андрій / Клямар Олексій	Чемпіонат Європи серед студентів	I
2008	Куцмус Андрій / Клямар Олексій	Чемпіонат світу серед студентів	II
2011	Попов Сергій / Самодай Валерій	Всесвітня Універсіада	III

Примітка. У різних видах спорту існує своя умовна класифікація поділу спортсменів (юнаки, юніори, молодь, дорослі) на вікові групи. Вона навіть різниться у класичному волейболі і пляжному волейболі.

Наприклад: Волейбол класичний. Чоловіки та жінки. Вікові групи спортсменів: юнаки, дівчата — до 19 років; молодь (юніори, юніорки) — до 23 років; дорослі (чоловіки, жінки) — 24 роки і старші (додаток 13, пункт 13), [7]. Волейбол пляжний. Чоловіки та жінки. Вікові групи спортсменів: юнаки, дівчата - до 19 років; юніори, юніорки — до 21 року; молодь (чоловіки, жінки) — до 23 років; дорослі (чоловіки, жінки) — 23 роки і старші. (додаток 14, пункт 14), [7].

Але для об'єктивного аналізу розвитку пляжного волейболу в державі і досягнень на світовій арені (не тільки серед юнаків, юніорів і молоді, але й серед дорослих спортсменів-пляжників) ми також опрацювали рейтинг Європейської конфедерації волейболу (CEV) в трьох номінаціях: серед країн на національному рівні, серед команд (пляжних пар), серед гравців-пляжників [8].

Рейтинг CEV серед національних країн з пляжного волейболу складається з суми чотирьох найкращих гравців у кожній країні на всіх турнірах Континентального Кубка. Станом на 13 червня 2016 року серед 49 країн, які увійшли до рейтингу CEV, Україна посідає 18 місце з 1 626 очками. А рейтинг країн CEV очолюють Нідерланди (6 190 очок), на другому місці — наші західні сусіди поляки (5 320 очок) і на третьому — італійці (5 300 очок) [8].

Рейтинг CEV серед команд (пляжних пар) розраховують шляхом додавання очок кожного гравця, які вони заробили в найкращому випадку на шістьох (6) з останніх восьми (8) турів World Tour (Сві-

тової Серії) FIVB та інших важливих турнірів чемпіонату світу FIVB за останні 365 днів. Наводимо рейтинг п'ятох найкращих українських команд (станом на 29 березня 2017 року) серед 897 пляжних пар CEV: 50 місце — Гордєєв / Бабіч (1 278 очок), 59 місце — Денін / Попов (1 164 очки), 290 місце — Плотницький / Ковальов (293 очки), 303 місце — Плотницький / Полуян (278 очок), 306 місце — Полуян / Вієцький (272 очки). Але ми бачимо, що останні три пари виступають у різних складах, тому, відповідно, і падає загальний рейтинг команди. Очолюють цей рейтинг латвійці Самойловс Олександр / Смедінс Яніс (з сумою 3 940 очок), далі йдуть іспанці Херрера Аллепус Пабло / Гавіра Колладо Адріан (2 900 очок), потім нідерландці Брауер Олександр / Мееувсен Роберт (2 750 очок), [8].

Ми також з'ясували, які місця посідають 10 найкращих вітчизняних пляжників в *індивідуальному рейтингу CEV* (станом на 27 березня 2017 року) серед 1 179 спортсменів-пляжників. Найкращий з наших спортсменів — Бабіч Микола (66 місце), Гордєєв Ярослав (67 місце), Денін Олексій (78 місце), Попов Сергій (79 місце), Ковальов Ілля (232 місце), Полуян Тимофій (242 місце), Резнік Едуард (260 місце), Плотницький Олег (263 місце), Генов Артем (280 місце), Лук'янченков Геннадій (281 місце). Перше і друге місця в цьому рейтингу ділять латиші Самойловс Олександр і Смедінс Яніс (з однаковою сумою 1 970 очок), і, відповідно, третє і четверте місця ділять іспанці Херрера Аллепус Пабло і Гавіра Колладо Адріан (1 450 очок) [8].

Крім того, ми дослідили рейтинг п'ятох найкращих пляжних команд (пар) України на основі вісьмох найкращих результатів у всіх змаганнях Міжнародної федерації волейболу (FIVB) за останній рік (станом на 17 квітня 2017 року), який оновлюється щопонеділка після чергового турніру FIVB, та індивідуальний рейтинг 10 наших кращих гравців України в світі [8].

Світовий рейтинг FIVB серед команд (пляжних пар). П'ять найкращих українських пар з 1 422 гравців світу (станом на 17 квітня 2017): 36 місце посідають Бабіч / Гордєєв (1 612 очки), 57 місце — Денін / Попов (1 284 очки), 254 місце — Полуян / Вієцький (252 очки за результатами двох турнірів), 377 місце — Плотницький / Ковальов (168 очок за результатами одного турніру), 391 місце — Ковальов / Діденко (154 очки за результатами одного турніру). Очолюють цей рейтинг латиші Самойловс / Смедінс (4 650 очок), далі у рейтингу йдуть американці Далхаузер / Луцена (4 580 очок), а за ними — бразильці Алісон / Бруно Шмідт (3 672 очки) [9].

Індивідуальний рейтинг FIVB. 10 найкращих вітчизняних пляжників (станом на 17 квітня 2017 року) з 1 869 гравців світу: 102 міс-

це — Бабіч Микола (652 очки), 103 місце — Гордєєв Ярослав (652 очки), 129 місце — Денін Олексій (582 очки), 130 місце — Попов Сергій (582 очки), 431 місце — Полуян Тимофій (146 очок за результатами трьох турнірів), 459 місце — Резнік Едуард (133 очки за результатами двох турнірів), 463 місце — Плотницький Олег (132 очки за результатами трьох турнірів), 483 місце — Генов Артем (126 очок за результатами двох турнірів), 484 місце — Лук'янчиков Григорій (126 очок за результатами двох турнірів), 485 місце — Вієцький Дмитро (126 очок за результатами двох турнірів). Перше та друге місця в цьому рейтингу посідають американці Далхаузер (1 970 очок) і Луцена (1 970 очок), а третє та четверте місця ділять бразильці Саймонд (1 950 очок) і Евандро (1 950 очок) [9].

Висновки. З нашого дослідження можна зробити висновки, чому Україна має досягнення тільки серед спортсменів-пляжників у юнацькому, юніорському і молодіжному віці.

По-перше, наші пляжники не мають умов (тобто критих спортивних залів з піском, за винятком Запоріжжя) для занять цим видом спорту цілорічно і, відповідно, не можуть професійно займатись тільки пляжним волейболом, як це практикують у провідних країнах Європи і світу, спортсмени яких очолюють європейські і світові рейтинги з пляжного волейболу.

По-друге, зважаючи на такі умови, пляжники змушені поєднувати заняття двома олімпійськими видами спорту: класичним волейболом і пляжним волейболом, що в цивілізованих країнах — нонсенс. Там волейболісти спеціалізуються і виступають в одному виді спорту, тому й виграють Олімпійські ігри, Світову серію, Континентальний Кубок, турніри серії «Челенджер» і «Сателіт», чемпіонат світу, а не тільки U 17, U 19, U 21, U 23, чемпіонат Європи, а не тільки U 18, U 20, U 22. На підтвердження наших висновків наведемо приклад змагань третього етапу чемпіонату України (плей-оф) за третє місце між командами суперліги ВК «Вінниця» (м. Вінниця) і ВК «Новатор» (м. Хмельницький). «ВК «Вінниця» (м. Вінниця) втретє поспіль обіграв ВК «Новатор» (м. Хмельницький) без жодних шансів для останнього. А для цього ВК «Новатор» (м. Хмельницький) їм конче потрібні були «чаклуни» пляжного волейболу — Попов Сергій, Денін Олексій та Ємельянчик Владислав, які починали сезон у волейболі класичному. І саме вони суттєво допомогли ВК «Новатор» (м. Хмельницький) достроково забронювати місце у четвірці найсильніших. Однак надалі, згідно з офіційним календарем підготовки збірної України серед пляжників, ця трійка повернулася до виконання своїх основних обов'язків, а без неї гра хмельницького колективу одразу деградувала» [10]. Ще одне підтвердження цього факту від лікаря «Срібної команди» Чемпіонату Європи (U 20) Олега

Попова: «Хлопці зростають. Є кілька лідерів, які дуже потужно прогресують — такі, як Плотницький Олег, Вієцький Дмитро, Полуян Тимофій. Вони, як відомо, виступають у змаганнях з пляжного волейболу, і це теж приносить свої плоди» [11].

По-третє, пляжний волейбол з самого початку розвивався як комерційний вид спорту, на відміну від класичного, який став комерціалізуватись тільки з 90-их років 20-го сторіччя [12]. Тому тут, щоб вигравати турніри, потрібно мати великий міжнародний досвід, а щоб його здобути, треба спочатку мати кошти для поїздки на різноманітні турніри. А якщо спортсмени не знаходять спонсорів і держава не спроможна їх фінансувати, тоді вони виїжджають за кордон і виступають там за інші країни, наприклад, Куцмус Андрій (2011-2015 рр.), Самодай Валерій (син) та інші. Голова комісії федерації волейболу ФВУ з пляжного волейболу Самодай Валерій (батько) також зазначив: «На жаль, дуже часто наші спортсмени, грубо кажучи, тікають з країни в пошуках кращого життя. Медалі, грамоти, кубки — все це добре на юнацькому рівні, а на дорослому настає час комерційних змагань, на яких всі хочуть заробляти гроші. Але для того, щоб їх заробляти, потрібно багато їздити по світу. А фінансування збірних України не дає змоги це робити в повному обсязі» [6].

По-четверте, більшість наших волейболістів-пляжників, які досягли успіхів на міжнародній арені — це діти тренерів з волейболу (тандем «батьки-діти»): Попов С., Самодай В., Клямар О., Плотницький О., Ковальов І. та інші провідні пляжники України, які виступають в Європі і світі. І тут вирішальним фактором їхнього успіху в спорті є як генотип, який вони дістали у спадок від своїх батьків, так і фенотип — набуття потрібних спеціальних професійних навичок у процесі навчально-тренувальної і змагальної діяльності під керівництвом своїх батьків, більшість яких свого часу професійно займались класичним волейболом (тому що в роки їхньої молодості в Україні пляжний волейбол не грали).

По-п'яте, практика виступів наших провідних команд з пляжного волейболу (див. рейтинги) починаючи від чемпіонату України і закінчуючи чемпіонатом світу засвідчує, що переважна більшість українських спортсменів-пляжників протягом одного чотирьохрічного олімпійського циклу дуже часто змінюють своїх партнерів. У зв'язку з цим команди з пляжного волейболу не можуть набрати необхідної кількості рейтингових очок і пройти кваліфікацію для участі у престижних міжнародних змаганнях.

Р. С. Дуже багато дослідників волейболу вважають пляжний волейбол різновидом класичного волейболу, але так було раніше, на

першому етапі розвитку волейболу [12], коли ці два види спорту ще не диференціювалися в окремі види: пляжний і класичний. На нашу думку, на сьогодні це два самодостатні олімпійські види спорту. І щоб досягти успіху на олімпійській арені, нашим волейболістам потрібно визначитись, якому виду спорту віддати перевагу. Часи найкращого волейболіста ХХ століття за версією Міжнародної федерації волейболу, триразового олімпійського чемпіона Чарльза Фредеріка (Карча) Кірая, коли він двічі ставав олімпійським чемпіоном у класичному волейболі (у 1984 і 1988 роках), і один раз у пляжному волейболі (1996 році), безповоротно канули в лету. Зараз, коли зріс обсяг і інтенсивність навчально-тренувальної діяльності та кількість турнірів (Континентальний Кубок, Світова Серія) у змагальній діяльності, щоб досягти успіху на міжнародній арені, потрібно сконцентруватися на одному з цих олімпійських видів спорту. І наші провідні спортсмени, які не від доброго життя паралельно займаються цими оригінальними і самодостатніми видами спорту, починають це розуміти. На підтвердження нашої думки наведемо слова найтитулованішого українського волейболіста як у пляжному (див. табл.), так і в класичному волейболі (срібний призер юніорського чемпіонату Європи 2016) українського «Керча Кірая» хмельничанина Олега Плотницького: «Так, навантаження та підготовка, яку я здобув у пляжному волейболі, допомагали в «класиці». Але виходить, що коли займаєшся обома видами волейболу, у тебе майже немає відпочинку. Накопичується втома — і фізична, й емоційна, можливі й мікротравми. Я ще не визначився. Ще вирішую це питання в своїй голові. Наступного року, якщо пройдемо відбір, у червні нас чекає чемпіонат світу (U 21). Але я не хочу, як у цьому сезоні, ходити «студи-сюди». Якщо все складеться, то наступного року навряд чи буду грати у пляжний волейбол» [13].

Сьогодні в Україні є тільки одна пара волейболістів Бабіч Микола і Гордєєв Ярослав, яка професійно займається пляжним волейболом і очолює національний рейтинг України, а також посідає найвищі місця серед українців у європейських та світових рейтингах і, відповідно, має шанс відібратись на олімпійські ігри. При умові, якщо до того часу вона не розпадеться, як це зазвичай відбуває в Україні. Наступна пара в українському рейтингу і з відносно високим рейтингом у європейських і світових табелях про ранги — Денін Олексій і Попов Сергій також мають шанс потрапити на Олімпійські ігри, але Попов Сергій паралельно ще виступає в класичному волейболі. Решта наших провідних пляжників: Плотницький Олег, Ковальов Ілля, Вієцький Дмитро, Полуян Тимофій — і далі паралельно виступають у двох видах спорту, що зменшує їхні шанси потрапляння на олімпіаду.

На нашу думку, пляжний волейбол більше допомагає досягти спортивних успіхів у класичному волейболі, ніж класичний у пляжному. По-перше, у ньому є загальна гра або універсализація (вдосконалюються всі п'ять технічних прийомів), а в класичному іде спеціалізація в одному амплуа (зв'язковий, ліберо, догравальник, центральний блокувальник, діагональний). По-друге, у пляжному волейболі, на свіжому повітрі, краще працюють функціональні системи організму, а на піску зміцнюється опорно-руховий апарат, тож спортсмени менше травмуються, ніж в класичному волейболі. Тому ми рекомендуємо спортсменам-класикам займатись пляжним волейболом у перехідному періоді, а в підготовчому і змагальному періодах професійно займатись класичним волейболом. А спортсменам-пляжникам протягом спортивного року браги участь у якомога більшій кількості професійних міжнародних турнірів і заробляти рейтингові очки, щоб потрапити на Олімпійські ігри, а це ж заповітна мрія кожного амбітного спортсмена.

Список використаних джерел:

1. Горчанюк Ю. А. Технічна підготовка спортсменів у пляжному волейболі на основі біомеханічних моделей стрибків і переміщень: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фізичного виховання і спорту: спец. 24.00.01. «Професійний і олімпійський спорт» / Ю. А. Горчанюк. — Харків, 2004. — 20 с.
2. Ермаков С. С. Волейбол Харкова: 1925–2000 гг. Факты и комментарии / С. Ермаков — Харьков : ХГДАИ, 2004. — 100 с.
3. Стрельникова Є. Я., Ляхова Т. П., Герман І. Аналіз використання різних видів подач у пляжному волейболі. Спортивные игры. — 2016. — № 1. — С. 38.
4. Дев'ятова О., Кропивницька Т. Організація та управління пляжним волейболом у світі та Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: file:///C:/Users/Admin/Desktop/TMFVS_2016_2_16.pdf.
5. 2016-й — рік 20-річчя пляжного волейболу в Україні! [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.volleyball.ua/news/2016-i-rik-20-richchia-pliazhnogho-volieibolu-v-ukrayini>.
6. Самодай Валерій. На спортивному майданчику я в першу чергу тренер, а не батько. — 17 лютого 2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.5kolec.com/volleyball/news/article-12554/>.
7. Наказ. Про затвердження Кваліфікаційних норм та вимог Єдиної спортивної класифікації України з олімпійських видів спорту. 17.04.2014 № 1258 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0488-14/page8>
8. CEV — Confédération Européenne de Volleyball [Електронний ре-

- сурс]. — Режим доступу: http://www.cev.lu/Rankings/BeachVolleyball_EntryRanking.aspx.
9. FIVB — International Volleyball Federation [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.fivb.org/EN/BeachVolleyball/WRanking_m.asp.
  10. Суперліга (чоловіки). За 3-є місце. Бронзовий злет вінничан. — 21 квітня 2017 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.fvu.in.ua/news/uachemp/3673-superliha-choloviky-za-3-ie-mistse-bronzovyi-zlet-vinnychan>.
  11. Чемпіонат Європи (U 20). «Срібна команда». Попов Олег: «Наш успіх — це результат роботи всієї команди». — 6 січня 2017 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.fvu.in.ua/news/crewcollective/3400-u-20-oleg-porov>.
  12. Дробний Петро. Класифікація історії розвитку класичного волейболу. Матеріали XXIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. — Переяслав-Хмельницький, 2017. — Вип. 23. — 394 с. — С 245–248 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://confscience.webnode.ru>.
  13. Чемпіонат Європи (U 20). «Срібна команда». Плотницький Олег: «Ми дуже горді добитися такого успіху під прапором України». — 28 вересня 2016 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.fvu.in.ua/news/crewcollective/3097-chempionat-yevropy-u-20-sribna-komand-oleh-plotnytskyu-my-duzhe-hordi-dobytsia-takoho-uspikhu-pid-praporom-ukrainy>.

The article analyzes the achievements of local beachgoers, volleyball internationally among junior and youth teams for the past twenty years. Also analyzed our top rated adult volleyball competitions, beachgoers European Confederation of Volleyball and the International Federation of Volleyball. It is proved that the achievement of junior and youth team were converted to achieving the European and international competitions among adult athletes. Therefore, in the article we analyze the causes that hinder the further professional development of beach volleyball in Ukraine and, consequently, achieve adults world championships and Europe, Continental Cup and the World Series and the Olympics. The main reasons are: lack of adequate material and technical base, combining classical lessons and beach volleyball, poor financial support for athletes, leading beachgoers outflow abroad.

Keywords: beach volleyball, volleyball classic, rating, and the world championships of Europe (U 18-U 23) Universiade.

Отримано 25.04.17

УДК 796.077.5:613.8

А.В. Заїкін

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВИХОВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОЇ СПОРТИВНОЇ ШКОЛИ

У даній статті розглядаються теоретичні засади виховання здорового способу життя підлітків у дитячо-юнацьких спортивних школах, розкрито його зміст і принципи. Визначено стан сформованості здорового способу життя підлітків у ДЮСШ.

Ключові слова: здоров'я, здоровий спосіб життя, підлітки, тренер-викладач, дитячо-юнацька спортивна школа.

Актуальність. Гармонійний та всебічний розвиток особистості, заснований на основі громадянських норм, цінностей, змінює адаптивні можливості організму людини і реалізується у вихованні здорового способу життя особистості. Здоров'я людини більше, ніж на 50%, відповідно до різних джерел, залежить від способу її життя. Тому виховання здорового способу життя підлітків у дитячо-юнацьких спортивних школах (ДЮСШ) є актуальною проблемою сучасної педагогічної теорії і практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У нормативних документах – Національній доктрині розвитку фізичної культури і спорту, Національній програмі виховання дітей та молоді в Україні, Резолюції Генеральної асамблеї Організації об'єднаних націй «Спорт як засіб сприяння освіти, здоров'ю, розвитку і миру» – визначено актуальні завдання морального, духовного, ціннісного, фізичного, інтелектуального розвитку юного покоління, підготовки молоді до активної творчості, соціально значущої та сповненої особистісного змісту діяльності.

На основі вивчення робіт В. Горашука, І. Карпової, І. Муравова, Т. Ротерс, В. Язловецького визначаємо, що здоровий спосіб життя підлітка – це сукупність форм і методів повсякденної діяльності, заснована на нормах, цінностях, сенсі діяльності, яка змінює адаптивні можли-